

Kieżmark (Kežmarok)

 navtur.pl/place/show/422,kiezmark

Kieżmark to zabytkowe miasto we wschodniej Słowacji, położone w **Kotlinie Popradzkiej**, u ujścia niewielkiej rzeczki Ľubický potok do Popradu. Jego początki sięgają wczesnego średniowiecza, kiedy to Słowianie założyli tu jedną ze swoich osad. Wioska usytuowana została w miejscu dzisiejszego dworca. Główną budową miasteczka był niewielki kościół pod wezwaniem św. Michała. W XIII stuleciu na Spisz przybyli osadnicy sascy, którzy założyli w pobliżu kilka swoich osad. Jakiś czas później niezależne wioski połączyły się w jeden ośrodek dając początek obecnemu miastu. W swoim obecnym kształcie miasto powstało w wyniku połączenia kilku osad słowackich z niewielką kolonią saskich osadników, którzy przybyli na Spisz w XIII wieku. W 1269 roku ówczesny król węgierski **Bela IV** nadał Kieżmarkowi prawa miejskie, a co za tym idzie także liczne przywileje oraz ulgi. Wkrótce potem miasto otoczone zostało potężnymi murami obronnymi, które dodatkowo okolono głęboką fosą. Korzystne położenie na przecięciu się ważnych szlaków handlowych sprzyjało szybkiemu bogaceniu się i rozwojowi miasta. W 1380 roku Kieżmark stał się wolnym **miastem królewskim**, czego wynikiem były kolejne przywileje. W 1433 roku Kieżmark został najechany i spłądrowany przez **Husytów**. Miasto bardzo szybko podniosło się z gruzów i dzięki łasce króla Zygmunta Luksemburskiego (1368-1437) szybko odzyskało dawny blask, a nawet podjęło rywalizację z pobliską Lewoczą o dominację w regionie. Po śmierci króla Kieżmark dostał się pod zwierzchnictwo Habsburgów, a w 1526 roku miasto zostało przejęte przez polskiego dyplomatę i awanturnika **Hieronima Łaskiego** (1496-1541), który zbrojnie poparł walkę kiežmarczan z lewoczanami. Na początku XVI wieku miasto jednogłośnie przyjęło luteranizm, jednak już pod koniec XVII wieku doszło do rekatolicyzacji miasta. Po Łaskich Kieżmark dostał się w ręce członków możnego rodu Thökölych.

Zwiedzanie

Jednym z najcenniejszych zabytków miasta jest unikatowy drewniany ewangelicki **kościół św. Trójcy**. Jest to jeden z 38 tzw. "kościółów artikulacyjnych" wzniesionych na terenie dawnych Węgier przez protestantów na mocy 26 artykułu sejmu w Sopronie w 1681 roku i jeden z zaledwie 5 zachowanych tego rodzaju kościołów na terenie dzisiejszej Słowacji.

Świątynia wzniesiona została w stylu ludowego baroku według projektu znanego duńskiego architekta **Teofila Hanssena**. Przy jej budowie pomagali szwedzcy marynarze (lub raczej cieśle ze szwedzkich stoczní). W 2008 roku kościół ten został wpisany na **Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO**. Kolejnym ważnym zabytkiem miasta jest bardzo dobrze zachowany średniowieczny **późnogotycki zamek**. Przypuszcza się, że wzniesiono go w drugiej połowie XV wieku w miejscu rozebranego wcześniej kościoła św. Elżbiety. W kolejnych wiekach warownia była wielokrotnie przebudowywana i powiększana. W swoich dziejach zamek zasłynął historycznym wyczynem pewnej damy **Beaty Laski**, która w 1565 roku wyruszyła w towarzystwie kilku mieszczan z Keźmarku na wycieczkę do niedalekich gór Śnieżnych (dziś nazywanych Tatrami). Kiedy księżna po trzech dniach wróciła znad stawu Zelené pleso do domu, rozgniewany małżonek pan Albert Laský za karę uwięził ją w wieży zamkowej, gdzie w okropnych warunkach trzymał ją przez długich sześć lat. Jedynym zmiłowaniem dla nieszczęsnej księżnej były dwa małe okna, jedno z widokiem na ułiłowane góry Śnieżne, drugie na podawane jedzenie. Obecnie warownia w Keźmarku stanowi typowy przykład zamku miejskiego, doskonale wpisanego w system obronny nowożytnego miasta. Pozostałe ważne zabytki miasta to m.in. późnogotycka bazylika św. Krzyża, klasycystyczny budynek ratusza miejskiego, dawne liceum ewangelické, barokowy kościół św. Pawła oraz pozostałości XV wiecznych fortyfikacji miejskich z częścią barbakanu i bardzo dobrze zachowaną basztą (obecnie siedziba muzeum).